

TEATR NARODOWY

PIOTR CIEPLAK

Reżyser teatralny, profesor warszawskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza. Od 2014 roku etatowy reżyser Teatru Narodowego.

W 1984 roku ukończył Wydział Wiedzy o Teatrze warszawskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza, a w 1990 roku Wydział Reżyserii krakowskiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego. W latach 1996–1998 pełnił funkcję dyrektora artystycznego Teatru Rozmaitości w Warszawie. Jako reżyser był etatowo związany ze scenami stołecznymi: Teatrem Dramatycznym (1995–1996) i Teatrem Powszechnym im. Zygmunta Hübnera (2000–2007).

Debiutował w 1989 roku jednoaktówkami Aleksandra Fredry w toruńskim Teatrze im. Horzycy. Na przedstawienie złożyły się *Jestem zabójcą* oraz *Pierwsza lepsza, czyli nauka zbawienna*. Do twórczości Fredry powrócił w 2005 roku wystawiając *Zemstę* w poznańskim Teatrze Polskim. Na początku swojej reżyserskiej drogi, na toruńskiej scenie zrealizował *Żołnierza królowej Madagaskaru* Tuwima (1990) oraz *Tragika mimo woli* na motywach utworów Czechowa (1991). W warszawskim Teatrze Dramatycznym pokazał *Wyprawy krzyżowe* Białoszewskiego (1995; wersja telewizyjna spektaklu – 1995) i *Ptaszka Zielonopiórego* Gozziego (1996).

Mierzył się w teatrze z zagadnieniami religijnymi. Przygotował *Historię o chwalebny Zmartwychwstaniu Pańskim* Mikołaja z Wilkowiecka (Wrocławski Teatr Współczesny im. Wiercińskiego, 1993; Teatr Dramatyczny w Warszawie, 1994; wersja telewizyjna warszawskiego przedstawienia – 1995) oraz *Księżę Hioba* (Słoweński Teatr Narodowy w Mariborze, 2002; Wrocławski Teatr Współczesny im. Wiercińskiego, 2004), do której powrócił w spektaklu *Milczenie o Hiobie* (Teatr Narodowy, 2013).

Wystawiał Shakespeare'a – w warszawskim Teatrze Powszechnym im. Hübnera zrealizował *Wesołe kumoszki z Windsoru* (2000) i *Króla Leara* (2001). Czytał na scenie Wyspiańskiego, przygotował *Historię Jakuba wg Akropolis* (Wrocławski Teatr Współczesny im. Wiercińskiego, 2001) i *Albośmy to jacy, tacy...* na podstawie *Wesela* oraz wielu innych utworów, m.in. wierszy Miłosa i Herberta (Teatr Powszechny im. Hübnera w Warszawie, 2007). Zrealizował inspirowane dramatem Wyspiańskiego *Wyzwolenia* Drab w Teatrze im. Modrzejewskiej w Legnicy (2019). Inscenizował dramat romantyczny, dał sceniczne interpretacje dramatów Słowackiego – *Fantazego* (Teatr Miejski im. Gombrowicza w Gdyni, 2010), a ostatnio *Snu srebrnego Salomei* (Teatr im. Modrzejewskiej w Legnicy, 2022). Pokazał brawurowo zagraną, podszytą goryczą farsę – *Słomkowy kapelusz* Labiche'a (Teatr Powszechny im. Hübnera w Warszawie, 2005; wersja telewizyjna przedstawienia – 2005).

Zajmuje go klasyka XX-wiecznego dramatu oraz dramaturgia najnowsza. Zrealizował *Historię o Miłosiernej, czyli Testament psa* Suassuny (Teatr Rozmaitości w Warszawie, 1997; Teatr im. Modrzejewskiej w Legnicy, 2012), *Skórę węża* Snajdera (Teatr Rozmaitości w Warszawie, 1998), *Egzemplarz* Churchill (Teatr Powszechny im. Hübnera w Warszawie, 2003), *Narty Ojca Świętego* Pilcha (Teatr Narodowy, 2004; wersja telewizyjna przedstawienia – 2006), a na deskach warszawskiego teatru *Polonia Szczęśliwe dni* Becketta (2007), *Wątpliwość* Shanleya (2007) oraz *Krzęsta* Ionesco (2018). W krakowskim Narodowym Starym Teatrze im. Modrzejewskiej przygotował przedstawienie *Król umiera, czyli ceremonie* Ionesco (2008), na deskach warszawskiego Teatru Żydowskiego im. Estery Rachel i Idy Kamińskich *Księżę rajy* Mangera (2010), a w stołecznym

Teatrze Powszechnym im. Hübnera *Nieskończoną historię* Pałgi (2012). Realizował przedstawienia na podstawie własnych, skomponowanych z różnych tekstów scenariuszy, w codzienności odnajdując sprawy dla człowieka fundamentalne – miłość, problemy z międzyludzkim porozumieniem, samotność. Zastanawiał się także nad istotą sztuki aktorskiej i sztuki teatru, eksperymentował ze słowem lub jego brakiem na scenie, z rytmem, tańcem, muzyką graną na żywo. Przygotował *Taką balladę* na podstawie m.in. Biblii, *Iliady*, Chandlera i Hrabala (Teatr Studio im. Witkiewicza w Warszawie, 1999), trzy wersje *Hotelu „Pod Aniołem”* inspirowanego m.in. malarstwem Nowosielskiego (spektakl zrealizowany w ramach międzynarodowego projektu Hotel Europa, 2000; Wrocławski Teatr Współczesny im. Wiercińskiego, 2001; warszawska Fabryka Trzciny, 2004), *Muzykę ze słowami* na motywach tekstów młodych ludzi chorych na porażenie mózgowie, z muzyką Voo Voo (Teatr Studio im. Witkiewicza w Warszawie, 2002).

W swoim dorobku ma również spektakl bez słów *Utwór sentymentalny na czterech aktorów* (Teatr Montownia w Warszawie, 2008), realizację *Przed południem, przed zmierzchem*, przedstawienie taneczne w choreografii Leszka Bzdyl i wykonaniu aktorów teatru Dada von Bzdülów (Teatr Nowy im. Dejmka w Łodzi, 2009), inscenizację *Charlie bokserem*, którą współtworzyli Leszek Bzdyl z Teatru Dada von Bzdülów i Maciej Adamczyk z Teatru Porywacze Ciał (Teatr Wybrzeże w Gdańsku, 2010). Na podstawie swojej książki *O niewiedzy w praktyce, czyli droga do Portugalii*, dziennika podróży z wyprawy rowerowej do Portugalii (wydanie: Fundacja Teatr Nie-Taki, 2014) przygotował spektakl-koncert w wykonaniu swoim oraz duetu muzycznego SZA-ZA (Paweł Szamburski, Patryk Zakrocki) (Klubokawiarnia Chłodna 25 w Warszawie, 2010) oraz słuchowisko Teatru Polskiego Radia (2012). We Wrocławskim Teatrze Pantomimy im. Tomaszewskiego zrealizował *Wyspę* na motywach *Burzy* Shakespeare’a (2020).

Ważnym nurtem w twórczości reżysera są realizacje dla dzieci, które z równą siłą przyciągają do teatru także ich rodziców. Jest autorem scenicznej interpretacji *Kubusia Puchatka* Milne’a (*Kubuś P.*, Teatr Studio im. Witkiewicza w Warszawie, 1999), *Ach, jak cudowna jest Panama* Janoscha (Teatr Lalek Banialuka im. Zitzmana w Bielsku-Białej, 2002; Teatr Powszechny im. Hübnera w Warszawie, 2006), *Amelki, Bobra i Króla na dachu* Dorsta (Teatr Guliwer w Warszawie, 2005), *Opowiadań dla dzieci* Singera (Teatr Narodowy, 2007; wersja telewizyjna przedstawienia –2009), *Lokomotywy* Tuwima (Teatr Powszechny im. Hübnera w Warszawie, 2013), *Liścików na wiatr* Tellegena (Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Smolki, 2014) oraz *Królowej Śniegu* Andersena (Teatr Narodowy, 2015).

Wykłada w Akademii Teatralnej, ze studentami warszawskiej uczelni zrealizował m.in. spektakl dyplomowy *Nosorożce, czyli studium przedmiotu* na podstawie własnego scenariusza, na który złożyły się m.in. teksty Ionesco i Herberta (2008). Reżyserował w Teatrze Telewizji (m.in. *Człowiek, który był Czwartkiem* Chestertona, 1997) oraz w Teatrze Polskiego Radia (m.in. *Fantazy* Słowackiego, 2009). Jest autorem spektakli plenerowych, przygotowanych wspólnie z Teatrem Montownia: *Historii o raju utraconym, czyli... będzie lepiej* (1999) i *Historii o narodzeniu Pana Jezusa na Dworcu Centralnym* (2003). W łęnickim Teatrze im. Modrzejewskiej wystawił *Ożenek* Gogoła (2014).

W Teatrze Narodowym, w jubileuszowym sezonie 250-lecia narodowej sceny, zrealizował serię inscenizowanych czytań *PAN TADEUSZ – wszystkie słowa*, prezentującą w comiesięcznym cyklu w całości poszczególne księgi poematu (2015/2016). Inszenizacja dwunastu ksiąg *Pana Tadeusza* odbyła się także w dniach 20–25 maja 2016. Reżyser przygotował tutaj także autorskie przedstawienie *Soplicowo – owocilpoS. Supplement* – gorzką, zaprawioną czarnym humorem refleksję nad Mickiewiczowskim poematem (2016).

Na Narodowej Scenie w grudniu 2017 roku odbyła się prapremiera *Elementarza* według poetyckiego tekstu Barbary Klickiej w inscenizacji Piotra Cieplaka. W tej surrealistycznej historii inspirowanej powieścią Carrolla *Alicja w Krainie Czarów* oraz *Elementarzem* Falskiego reżyser przyglądał się istocie słów, próbował odnaleźć na nowo znaczenia elementarne. W Teatrze Narodowym

przygotował także komedię opowiadającą o polskim uwikłaniu w mity i stereotypy – *Ułanów* Rymkiewicza (2018), zrealizował *Woyzecka* Büchnera, w którym stawiał pytania o źródła zła, przyczyny społecznej opresji, granice między naturą i kulturą (2020) oraz odślanający wiele oblicz miłości muzyczny *Wieczór Trzech Króli albo Co chcecie* Shakespeare'a (2021).

Został wyróżniony nagrodami Opolskich Konfrontacji Teatralnych – za inscenizację *Żołnierza królowej Madagaskaru* (1991), *Historię o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim* (1994), *Historię Jakuba* (2001) oraz nagrodami Ogólnopolskiego Festiwalu Sztuki Reżyserskiej „Interpretacje” w Katowicach – za reżyserię *Historii o Miłosiernej, czyli Testamentu psa* (1998), *Kubusia P.* (2000), *Króla Leara* (2002). *Historia o Miłosiernej...* otrzymała także nagrodę za urodę plastyczną na Międzynarodowym Festiwalu KONTAKT w Toruniu (1998). *Wesołym kumoszkom z Windsoru* przyznano z kolei Złotego Yoricka na Festiwalu Szekspirowskim w Gdańsku (2000).

Reżyser trzykrotnie otrzymał Feliksa Warszawskiego; za przygotowanie *Kubusia P.* (2000), *Słomkowego kapelusza* (2005), *Opowiadań dla dzieci* (2008). Przedstawienia dla dzieci w jego reżyserii zostały wyróżnione ATESTEM – Świadectwem Wysokiej Jakości i Poziomu Artystycznego: *Amelka, Bóbr i Król na dachu* (2006), *Ach, jak cudowna jest Panama* (2007), *Opowiadania dla dzieci* (2008).

Utwór sentymentalny na czterech aktorów z Przeglądu Małych Form KONTRAPUNKT w Szczecinie wyjechał z Grand Prix i nagrodą dziennikarzy (2009). Słuchowisko na podstawie *Fantazego* zdobyło nagrodę Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji „Dwa Teatry” w Sopocie (2010), reżyser otrzymał także Nagrodę Marszałka Województwa Pomorskiego za inscenizację tego dramatu w Teatrze Miejskim w Gdyni (2011). W Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej w Warszawie *Nieskończona historia* została wyróżniona nagrodą dla najlepszego przedstawienia, a Piotr Cieplak otrzymał nagrodę za reżyserię tego spektaklu (2012). *Liściki na wiatr* w jego reżyserii otrzymały opolską Złotą Maskę dla najlepszego przedstawienia (2015). Przygotowany przez reżysera *Sen srebrny Salomei* otrzymał nagrodę w 8. Ogólnopolskim Konkursie na Inscenizację Dawnych Dzieł Literatury Polskiej „Klasyka Żywa” (2023).

Piotr Cieplak jest laureatem Paszportu „Polityki” w dziedzinie teatru za konsekwentne opowiadanie o solidarności, współczuciu i budowaniu przez człowieka własnej tożsamości (2002). Został dwukrotnie uhonorowany Nagrodą im. Konrada Swinarskiego za reżyserię przedstawień przygotowanych w warszawskim Teatrze Powszechnym im. Hübnera – *Słomkowego kapelusza* Labiche'a (2005) oraz *Nieskończonej historii* Paługi (2012), a także Nagrodą im. Jana Dormana za spełnienie idei artystycznego teatru dla dzieci i młodzieży (2007). Jest laureatem Nagrody im. Zygmunta Hübnera „Człowiek Teatru 2017” za działalność zgodną z myślą i działaniem Zygmunta Hübnera, m.in. za trud organizowania działań teatralnych w duchu myśli obywatelskiej (2017) oraz Nagrodą im. Tadeusza Żeleńskiego-Boya za wybitne osiągnięcia w sztuce reżyserskiej, ze szczególnym uwzględnieniem spektakli realizowanych w Teatrze Narodowym (2023).